

اصول طراحی دالان‌های دروازه‌ای شهر

دکتر مصطفی بهزادفر

استاد طراحی شهری، دانشگاه علم و صنعت ایران

با همکاری:

کاره عین‌الهی

آلاله کوه‌کن

آزاده بدیعی

فریده غنی

گلاره مهرآرا

محمد مهدی عابدی

محدثه مرادیان

انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران

تهران - ۱۳۹۸

سرشناسه	بهزادفر، مصطفی، ۱۳۳۵-
عنوان و پدیدآور	اصول طراحی دالان‌های دروازه‌ای شهر / مصطفی بهزادفر، باهمکاری کاوه عین‌الهی... [و دیگران].
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	ک، ۳۲۷ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۴-۵۰۶-۱
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	با همکاری کاوه عین‌الهی، آلاله کوه‌کن، آزاده بدیعی، فریده غنی، گلاره مهرآرا، محمدمهدی عابدی، محدثه مرادیان
یادداشت	واژه‌نامه - کتابنامه
موضوع	دروازه‌ها — طراحی و ساخت Gates -- Design and Construction
موضوع	دروازه‌ها — ایران — تهران — طراحی و ساخت
موضوع	Gates -- Iran -- Tehran -- Design and Construction
موضوع	شهرسازی — طرح و برنامه‌ریزی
موضوع	City Planning -- Design
شناسه افزوده	عین‌الهی، کاوه، ۱۳۵۶-
شناسه افزوده	دانشگاه علم و صنعت ایران
شناسه افزوده	Iran University of Science and Technology
رده بندی کنگره	۶۹۰.۴۳: ۱۹
رده بندی دیویی	۱۱/۴: ۱۹
شماره کتابشناسی ملی	۶۱۰۹۸۶۳

عنوان کتاب: اصول طراحی دالان‌های دروازه‌ای شهر

تألیف: مصطفی بهزادفر (استاد طراحی شهری، دانشگاه علم و صنعت ایران)
همکاران تحقیق:

کاوه عین‌الهی (کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشیار سید بهشتی)
آلاله کوه‌کن (کارشناس ارشد سکونتگاه‌های شهری و برنامه‌ریزی، استراتژیک، دانشگاه لوون بلژیک)
آزاده بدیعی (کارشناس ارشد برنامه‌ریزی استراتژیک، دانشگاه ارومیه)
فریده غنی (کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تهران)
گلاره مهرآرا (کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه شهید بهشتی)
محمدمهدی عابدی (کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه هنر تبریز)
محدثه مرادیان (کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تهران)

طراح جلد: شادی محمدی اوجان (کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه علم و صنعت ایران)
صفحه‌آرا: شادی محمدی اوجان (کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه علم و صنعت ایران)
عکس روی جلد: مصطفی بهزادفر (دروازه قدیم شهر سمنان)

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۴-۵۰۶-۱

ناشر: دانشگاه علم و صنعت ایران

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران

پیشگفتار

مدیریت پروژه‌های طراحی حوزه یا دالان‌های دروازه‌ای^۱ (مبادی ورودی) فرآیند شیوه‌مندی^۲ است که دلالت‌های دانشی و عملیاتی^۳ متنوعی بر الزامات اجرایی^۴ آن مترتب می‌باشد. مدیریت پروژه می‌تواند در متن یک نظام فنی-اجرایی چهاروجهی مشتمل بر کارفرما (نهاد کارفرمایی و ذی‌مدخل)، مشاور (برنامه‌ساز)، پیمانکار (سازنده) و مدیر پروژه (عامل چهارم) معنی‌دار شود. طراحی دالان‌های دروازه‌ای با فهم سازوکارهای طراحی شهری در فرآیند ساماندهی و ارتقای کیفیت، غلطی^۵ مکان‌های همگانی بیرونی^۶ جای پا پیدا می‌کند. ساماندهی هر مکان فضایی بیرونی با تصمیم‌سازی^۷ و تصمیم‌گیری^۸ برای گونه‌ها^۹، سطوح^{۱۰}، مقیاس‌ها^{۱۱}، زمین‌بندی‌ها^{۱۲}، نهادمداری‌ها^{۱۳}، راهبردها^{۱۴} و سیاست‌های^{۱۵} پرتنوع هم‌پیوند می‌شود. به علاوه تنوعی از شیوه‌ها و ابزارها (سخت‌افزار و نرم‌افزار) به کار می‌آیند. هر شهر به‌طور عام و مکان‌های همگانی بیرونی به‌طور خاص، می‌توانند مصداق پروژه‌های طراحی شهری باشند که مشمول فرآیند طراحی

-
1. Project Management
 2. Gate - Corridor (s) [Gateway]
 3. Technical Process
 4. Theoretical and Practical Implication
 5. Implementation Requirements
 6. Environmental Qualities
 7. Exterior Public Places
 8. Decision Making
 9. Decision Taking
 10. Type (s)
 11. Level (s)
 12. Scale (s)
 13. Time Schedule (s)
 14. Institutional Action (s)
 15. Strategy (ies)
 16. Policy (ies)

می‌شوند. پژوهشگران این نوشتار علی‌رغم پیشینه علمی-تجربی اندوخته‌ای که بیش از چهار دهه فعالیت علمی-حرفه‌ای از آن پشتیبانی نموده است، با خلاء شیوه‌مندی فناوریانه‌ای که از اصول طراحی شهری پشتیبانی نماید، مواجه شده‌اند. این مواجهه در حوزه دالان‌های دروازه‌ای به‌طور عمیق‌تری محسوس و ملموس شد. لذا، بیان موضوع را از زاویه اصول طراحی دالان‌های دروازه‌ای شروع کردند. مطالعات در ایران و جهان نشان می‌دهد، در عصری که مکان‌پایگی و هوشمندمندی به اساس تحول جوامع تبدیل شده است، هدایت و کنترل هر نوع پردازه‌ای با پیش‌زمینه‌های متداول و بعضاً سلیقه‌ای غیرممکن و در بهترین حالت کم‌مایه خواهد شد. فرایند طراحی هر پردازه می‌باید از آغازین قدم‌های تصمیم‌گیری برای تعریف آن به میان بیاید. لذا، شیوه‌نامه درستی هدایت و کنترل نیز باید قبل از تصمیم‌گیری در این ارتباط شکل گرفته باشد. نوشتار پیش‌رو کتابی است که به الزامات شیوه‌مندی مدیریت پردازهای طراحی شهری به‌طور عام و پردازه‌های دالان‌های دروازه‌ای به‌طور خاص می‌پردازد. به‌علاوه انتظار می‌رود نوشتار پیش‌رو نه تنها برای فعالیت‌های مشابه در شهرهای بزرگی چون تهران مفید واقع شود، بلکه برای تمامی سلسله‌مراتب و آبادی‌ها و کشورهای توسعه‌یافته و حتی سطوح محله‌ای باهمستان‌ها نیز افاده نماید. پژوهشگران همکار این کتاب سعی کرده‌اند کتابی را تدوین نمایند که انتظار می‌رود فایده‌مندی آن رضایت دالان‌غولان مرتبط را در جایگاه‌های مختلف سازندگی و برنامه‌سازی‌های متنوع، به ویژه در حوزه طراحی شهری، فراهم نماید. امید که این هدف به نتیجه مطلوب برسد.

مصطفی بهزادفر

تهران- اسفند ۱۳۹۸

فهرستگان

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
ج	فهرستگان
و	فهرست تصویرها
ک	فهرست نمودارها
ل	فهرست جدول‌ها
۱	آغاز گفت
۷	فصل اول: بیان سأل
۲۱	فصل دوم: مفاهیم مرتبط
۲۱	۱-۲- ورودی
۲۳	۲-۲- مفصل (مکان‌های بینایی)
۲۷	۳-۲- فضای آستانه‌ای
۲۹	۴-۲- خروجی
۳۰	۵-۲- حوزه یا دالان دروازه‌ای
۳۵	فصل سوم: نمونه‌های موفق جهانی در زمینه طراحی دالان‌های دروازه‌ای
۳۵	۱-۳- دروازه شهر ملبورن، استرالیا
۴۳	۲-۳- دروازه شهر پرت، استرالیا
۵۵	۳-۳- دروازه شهر نانینگ، چین
۵۷	۴-۳- برآیند تجربیات
۶۵	فصل چهارم: مفاهیم پایه کاربردی در حوزه دالان‌های دروازه‌ای
۷۹	فصل پنجم: مکان و سازه‌های تشکیل‌دهنده آن
۷۹	۱-۵- کلیات
۸۲	۲-۵- گفتمان بنیادین

فصل ششم: کیفیت‌ها یا هنجارهای مورد انتظار از مکان‌های شهری	۱۰۹
۱-۶- کلیات	۱۰۹
۲-۶- برهم‌کنش هنجارها و نمایانگرها در پی‌گاه‌های دالان‌های دروازه‌ای	۱۱۴
۳-۶- راهبردها، سیاست‌ها و راهنماهای اصولی طراحی حوزه‌های دروازه‌ای	۱۲۶
فصل هفتم: راهنمای شیوه‌گزینی در عملیات برنامه‌سازی	۱۴۱
۱-۷- کلیات	۱۴۱
۲-۷- فرآیند	۱۴۴
۳-۷- ثابت و انتظارات	۱۴۷
۴-۷- شرح کلی راهنمای خدمات	۱۷۳
۵-۷- سازمندی، تشکیلات و واری	۱۸۲
۱-۵-۷- پیش‌زمینه	۱۸۲
۲-۵-۷- فهم روایتی سار کرد واری	۱۸۳
۳-۵-۷- آمیزه سامانه واری، رتبه‌بندی کلی راهنمای خدمات برنامه‌سازی طراحی	۱۹۰
۴-۵-۷- فهرستگان واری پیش‌زمینه	۲۰۷
۱-۴-۵-۷- واری طوفان ذهنی	۲۰۸
۲-۴-۵-۷- واری چشم‌انداز مقدماتی، برنامه دورنمای آرمانی)	۲۰۸
۳-۴-۵-۷- واری اهداف کلان	۲۰۹
۴-۴-۵-۷- واری شناخت پیش‌زمینه‌ها و تأمین، رچوب سنجش وضعیت	۲۱۰
۵-۴-۵-۷- واری عملیات سنجش وضعیت	۲۱۷
۶-۴-۵-۷- واری چشم‌انداز تدقیقی و اهداف عملیات	۲۲۰
۷-۴-۵-۷- واری راهکارها و مستندات اجرایی آن‌ها	۲۲۲
فصل هشتم: موردنگاری در برنامه‌های طراحی دالان دروازه‌ای	۲۲۷
۱-۸- کلیات	۲۲۷
۲-۸- ساختواره مفهومی برنامه‌های طراحی شهری عملیاتی و اولویت‌بندی آن‌ها	۲۲۸
۱-۲-۸- روندها و شاخص‌های ملاک عمل در تدوین برنامه‌ها	۲۲۸
۲-۲-۸- ساختواره‌ها و شیوه‌های اولویت‌بندی اهداف، راهبردها و سیاست‌های برنامه‌سازی (اجرا)	۲۲۹
۳-۸- اهداف عملیاتی، راهبردها و سیاست‌های اجرایی و تحقق‌پذیری در موردنگاری‌های پنج‌گانه تهران	۲۳۱
۴-۸- بسته‌های نمونه از پردازش‌های مکان‌سازی اولویت‌دار در مرحله اقدام	۲۴۱

۲۴۷	 ۸-۵- برآیند
۲۵۱	 گفتار پسین
۲۵۹	 فهرست منابع
۲۶۹	 واژه‌نامه دوزبانه
۲۶۹	 الف- فارسی به انگلیسی
۲۹۹	 ب- انگلیسی به فارسی

www.ketab.ir